

УДК 130.2(045)

О. І. Кравченко

МІСЬКА ІДЕНТИЧНІСТЬ: КУЛЬТУРНО-ФІЛОСОФСЬКИЙ АНАЛІЗ

Національний авіаційний університет

Анотація. У статті досліджується зміст поняття «міська ідентичність» та показано, що його доцільно використовувати для позначення сукупності культурних смислів та поведінкових норм, які городяни визнають своїми, ототожнюючи себе з певним конкретним містом чи міським способом буття як таким. Підкреслено необхідність чіткого розмежування понять «міська ідентичність» та «ідентичність міста» і вказано, що останнє доцільно використовувати для позначення сукупності символічних та культурних ресурсів, які формують його уявний образ, роблячи місто пізнаваним. Встановлено, що ідентичність міста – це культурно-сміслове ядро, виражене у конкретно-історичному вимірі у культурному коді міста.

Ключові слова: міська ідентичність, культурний код міста, міський простір, культура міста, культурне середовище.

Вступ

Своєрідність та унікальність життя міського населення була усвідомлена практично одразу після виникнення перших міст, красномовним свідченням чого є загальновідома в сучасному інтелектуальному дискурсі розмова Федра із Сократом, в ході якої останній зауважив: «місцевості і дерева нічому не хочуть мене навчити, не те що люди в місті» (Платон, 2003). Ці, на перший погляд, прості і навіть дещо патетичні слова античного мислителя, далеко не одразу були повною мірою усвідомлені, навіть попри те, що мали надзвичайно глибокий філософський зміст. Адже, словами Сократа, Платон акцентував увагу на специфіці міського життя, водночас не запропонувавши її всебічного висвітлення.

Досліджуючи історичний розвиток міста, можемо побачити, що, незважаючи на здавалось би всеохоплюючий характер християнського світогляду, його соціальні норми та стандарти чітко проявилися тільки в міському середовищі. Село, яке більшою чи меншою мірою, долучалося до християнських цінностей, продовжувало жити природно, згідно з нормами звичаєвого права та наперед заданими поведінковими стратегіями. Місто ж, як свідчить інтелектуальна спадщина Августина Блаженного та Томи Аквінського, й зокрема їхні вчення про гради земний і Божий, вважалося відносно вільним у виборі ціннісної системи та норм поведінки, які визначали перспективи не тільки окремої людини, а й того суспільного прошарку, до якого вона належала.

Загалом людина домірного періоду зазвичай ідентифікувала себе не з містом як таким, а з певною соціальною групою, а тому розвивала і підтримувала тільки властиві їй цінності. Завдяки цьому люди ніколи не почувалися самотніми – у традиційному суспільстві людина була не тільки членом своєї локальної групи, а й певної соціальної верстви. Відповідно, така людина в межах групи мала власне коло прав і обов'язків та сповідувала певні цінності. Нормальне функціонування такої групи потребувало єдності бажань, ідей і навіть хисту тих одиниць, що належали до неї.

Мета дослідження

Мета роботи полягає в культурно-філософському дослідженні поняття «міська ідентичність» та виявити його зв'язок з культурним кодом міста.

Методологія дослідження

У статті використано метод культурно-філософського аналізу, принцип історизму та соціокультурний підхід.

Результати

Слід зазначити, що відсутність у діалогах Платона всебічного аналізу специфіки міського життя та тих

культурних смислів, які визначають приналежність до нього, для античного, та й середньовічного, світу була цілком закономірною. В межах домірного світогляду міське життя ототожнювалося з людським життям як таким. Адже, як цілком справедливо доводив свого часу Х. Ортега-і-Гассет, давньогрецький поліс «постав не як скупчення житлових будинків, а як місце громадських зборів, простір, призначений для виконання громадських функцій. Місто не постало, як хата чи domus, для захисту від негоди, для розмноження: воно призначене було не для особистих та родинних, а для громадських справ» (Ортега-і-Гассет, 2008). Інакше кажучи, місто постає як унікальний соціальний простір, в якому робиться спроба розірвати органічний зв'язок із природними процесами, який залишався основною ознакою сільського життя, визначаючи спосіб мислення та цінності сільського населення. На відміну від сільської людини, яка, перебуваючи у вічному та нерозривному зв'язку з природою, в своєму житті керується звичаєвим правом, норми якого вибудовуються на основі принципу «так було од віку», городяни, відмежовуючись від поля та природи непохитним муром, створюють республіку, що керується не природними, а суспільними законами.

Попри раціональність висновків та теоретичних зауважень Х. Ортеги-і-Гассета щодо своєрідності міського способу життя, все ж не варто ігнорувати того, що своєрідність суспільних законів, норм та ідеалів залежала від панівних у різні історичні періоди онтологічних уявлень. Ця особливість досить чітко проявилася у середньовічній культурі, де вся соціальна система розгорнулася в перспективі ієрархічного порядку створеного суцього. Саме тому людина епохи Середньовіччя не могла навіть уявити себе поза рамками певної ієрархії, поза межами суворих суспільних вимог і стандартів. Статус, а з ним й ідентичність, кожної людини визначалися через приналежність до певного об'єднання, чи суспільної групи. У випадках, коли людина з певних причин випадала з відповідної їй професійної діяльності чи страти, вона втрачала свою соціальну диспозицію.

Зміна онтологічних уявлень, а згодом й індустріалізація, яка перенесла роботу з поля і з дому на фабрику, зумовили потребу у високому рівні суспільної взаємозалежності. Це й не дивно, адже, на відміну від традиційного суспільства, де виробництво передбачало віковий та гендерний поділ, який зазвичай здійснювався в межах однієї родини, індустріальне суспільство зруйнувало традиційні спільноти, на зміну яким прийшли індивідуалізовані робітники та позбавленої наперед визначеної своєї групової ідентичності міщани (Зиммель, 2002: 20-48). У великому індустріальному місті, життя людей, як доводив свого часу Г. Зиммель, відзна-

чається високим рівнем замкненості та байдужості щодо інших людей. На перший погляд, така поведінка городян, як доводить мислитель, може видаватися надзвичайно згубною для розвитку соціуму, проте у дійсності це далеко не так. Ігноруючи чи проявляючи неприйнятну жителюм невеликих поселень байдужість до іншого, городяни зберігають вкрай необхідні для виживання у нестримному ритмі великого міста ментальні ресурси. Крім того, подібна байдужість відкриває простір для прояву особистої свободи, яка є неодмінною умовою виживання в міському середовищі. Велике місто нагадує вчений сформувався в процесі індустріалізації, невіддільним елементом якої була «прибуткова професія», яка незмінно передбачає отримання компетенцій, що забезпечать тривалу конкурентоздатність на ринку праці. Внаслідок цього, у великому місті, надзвичайну роль починає відігравати здатність набувати значення та виділятися з-поміж інших людей. Саме звідси, згідно з переконаннями дослідника, черпає своє коріння притаманна міщанам екстравагантність.

Теоретичні зауваження Г. Зіммеля щодо особливостей міського способу життя цілком і повністю поділяє український дослідник міської культури М. Карповець, одночасно акцентуючи увагу на тому, що індивідуалізація та атомізація городян не завжди призводить до духовного розриву з територією та цінностями. Більшість великих міст не структуровані завдяки їхньому поділу на райони, населення яких має свою локальну ідентичність. Її формування може відбуватися на основі чинників різної природи: колір шкіри, мова, релігія, професія, рівень освіти та статки, можуть ставати важливими чинниками формування локальних спільнот, приналежність до яких визначає спосіб думання та поведінку міського населення (Карповець, 2013: 180).

Дистанціюючись від глибокого і всебічного аналізу поглядів М. Карповця, все ж з акцентуємо увагу на тому, що дослідження умов та особливостей формування групової ідентичності незмінно пов'язане з проблемою критерію, згідно з яким людина ототожнює себе з певною групою чи приналежністю до певних культурних або цивілізаційних стандартів, виражених у міській ідентичності. Власне кажучи, у процесі формування групової ідентичності городян відбувається своєрідна «типізація», яка, як доводив свого часу А. Шюц, незмінно існує у просторі повсякденності, забезпечуючи співвіднесення людини з певним класом чи групою (Шюц, 2003: 222). В ході цього процесу, відбуваються два протилежні процеси, адже, з одного боку, групова ідентичність визначається кризою призму іншого, тобто в процесі того, як людину бачать та оцінюють інші. Натомість з іншого боку, ідентифікація незмінно пов'язана з власним самовизначенням у певній світоглядній, поведінковій та ціннісній системі. Адже, як цілком справедливо стверджує О. Мусієздов, самовизначення людини супроводжується набором аргументів, які дають підстави зрозуміти не тільки власну унікальність, а й свою подібність до інших (Мусієздов, 2009: 488). Отже, міська ідентичність нерозривно пов'язана з процесом ідентифікації, або ототожнення людини з містом за допомогою значимих для неї символічних засобів (поведінкових знаків, образів, концептів тощо). Формуючись завдяки утвердженню символічного зв'язку людини з містом, ідентичність городянина постає вкрай динамічним феноменом,

який змінюється в процесі трансформації важливих для міського життя смислів та цінностей, що, власне, досить аргументовано показав Г. Зіммель.

Розкриваючи своєрідність міської ідентичності, цілком закономірно постає питання про те, чи можемо ми говорити, що городяни є носіями міської ідентичності. На перший погляд, відповідь на це питання може видатися цілком очевидною. Поміж тим, це далеко не так. Адже, як свідчать дослідження Е. Тоффлера, у ранньомодерну добу відбувся різкий притік у місто сільського населення, яке ще довгий час проживало згідно з одвіку встановленими традиціями та звичаями (Тоффлер, 2010). Натомість цінності та вимоги міста і міської культури для них видавалися чужими, міська історія малозначимою. Власне кажучи, притік сільського населення у ранньомодерні міста призвів до збільшення чисельності населення міст, яке не вважало себе городянами. Подібні тенденції спостерігаються і сьогодні, не тільки завдяки постійному притоку сільського населення, а й міграції, внаслідок якої відбувається зустріч різних світоглядних та ціннісних світів, які зазвичай намагаються відмежуватися один від одного, створюючи власні райони, кордони яких дозволяють відмежувати «своїх» від «чужих», тим самим уникнути конфлікту (Curtis, 2002: 55).

Зважаючи на зроблені зауваження, маємо всі підстави погодитися з висновками М. Гайдегера про те, що городянином стає не та людина, яка тимчасово або постійно присутня в місті, а тільки та, яка бере активну участь у житті та розбудові своєрідного та унікального міського буття. Філософ зауважує, що коли ми говоримо про «проживання, то, зазвичай, пов'язуємо його з певною поведінкою... Однак проживання – це не єдина наша активність – насправді це майже бездіяльність», оскільки самовизначається людини багатьма іншими справами (Хайдегер, 1989). На думку дослідника, для того щоб стати мешканцем певного міста, людина повинна навчитися бачити культурні ознаки та поведінкові коди міста як такого та кожного конкретного міста. Тільки в такому випадку вона перетворюється з пересічного жителя на городянина, який не тільки відтворює, а й створює смисли та поведінкові норми міського життя.

Обговорення

З огляду на непересічне значення діяльності у процесі ототожнення людини з містом та його культурними стандартами, в ході якої формується городянин, є всі підстави погодитися з висновками В. Козловського про те, що «культурні сенси тільки тоді є справжніми сенсами, коли постають у вигляді умов поєднання особистісного буття і досвіду із світопорядком і розумністю життєвого світу, де як розумність, так і світопорядок є такими тільки завдяки живому досвіду і спілкуванню індивідів» (Козловський, 1986: 294). Власне кажучи, мова йде про те, що люди стають городянами в процесі соціалізації та адаптації до певного соціокультурного середовища в процесі засвоєння і відтворення тих культурних символів, загальноприйнятих норм, традицій та способу життя, які вирізняють місто з-поміж інших поселень.

Разом із тим, визнаючи раціональність терміну «міська ідентичність», постає питання про те, що люди, які проживають у місті, формують спільноту у визначенні Ф. Тенніса. Адже, вважаючи правомірними вищевказані висновки Г. Зіммеля, є всі підстави спростувати

таку позицію, бо ж цілком очевидно, що сукупність атомізованих індивідів складно назвати спільнотою, єдність якої забезпечує культурно-психологічна підоснова. Наше припущення цілком і повністю поділяє американський соціолог Л. Вірт. В опублікованій у 1938 році праці «Урбанізм як стиль життя» вчений доводить, що місто – це завжди мозаїка соціальних світів, в межах яких немає групи, з якою безроздільно ототожнює себе індивід (Вірт, 2002). Тим паче не формує деякої солідарної групи міська спільнота, в якій ніколи не буває всезагальної внутрішньої єдності. «На тлі зникнення територіальних одиниць як основи соціальної солідарності люди, як доводить Л. Вірт, створюють об'єднання за інтересами. Тим часом місто як спільнота розпадається на серію тонких сегментних зв'язків, що накладаються на територіальну основу з певним центром, але без певної периферії, і системою поділу праці, яка значно перевершує кордони оточуючої місцевості і за своїм масштабом є всесвітньою» (Вірт, 2002).

Як свідчать вище зазначені зауваження, Л. Вірт, розглядаючи специфіку міського життя, не бачить підстав для формування тут групової ідентичності, адже спільноти за інтересами – це, зазвичай, короткострокові чи довгострокові договірні спілки, які не мають спільної традиції та спільного досвіду, що, власне, і є головною перепороною для формування міської ідентичності.

Теоретичні узагальнення та висновки Л. Вірта повною мірою підтверджуються реаліями сучасного міського життя. Завдяки небувалому до цього розвитку інформаційних і комунікаційних технологій у міського населення помітно зросли можливості формування тісних контактів з однодумцями, з одного боку, і обмеження взаємодій з тими, хто привносить альтернативний досвід, з іншого. Утім ці процеси, як свідчать наявні сьогодні соціологічні розвідки, не призводять до зниження у городян рівня самоусвідомлення себе жителями певного чітко означеного міста. Його зазвичай забезпечують місцевий говір і манери одягатися, форми активності та традиції (Му-сисездов, 2009). Очевидно, що не менш явними залишаються усвідомлення відмінності між городянами і жителями сільської місцевості. Інакше кажучи, міська ідентичність як відчуття себе жителем міста взагалі або певного міста, зокрема, існує і може бути виражена на різних рівнях у формі «уявної спільноти» (Б. Андерсон), єдність якої забезпечується певним «культурним кодом» («життєвою формою» або ж «стилем життя») (Енгельс, 2003).

Інакше кажучи, культурне розшарування та індивідуалізм міського співтовариства не стає перепороною для формування міської ідентичності. Остання формується, передусім, на основі відчуття приналежності до міста як осередку, який забезпечує індивідуальну свободу, відкриваючи можливість та простір для досягнення успіху. Сама гетерогенність міської спільноти – це не стільки перешкода, скільки важливий чинник досягнення бажаного.

Формування та історичний розвиток міського простору багато в чому визначає культурні цінності і мотиви поведінки людини в суспільстві. Однак неоднорідність цього процесу дозволяє говорити про необхідність дослідження питань впливу міського простору на культурну ідентифікацію людини в сучасному суспільстві. Сам процес сприйняття людиною будь-якої культурної традиції пов'язаний із визначенням навколишнього

середовища і етапами його формування. Роль навколишнього середовища в сучасному світі значно змінилася – місцевість, в якій ми живемо, стала не просто зовнішнім навколишнім середовищем, а особливим елементом, який структурує життя сучасної людини (Сукушина, 2014: 84). У цьому контексті важливим є визначення не тільки територіальної приналежності до сільської або міської місцевості, але і не меншою мірою історичних передумов процесів міграції населення і, як наслідок, – зародження нових культурних традицій.

Сама морфологія територіального середовища, що включає в себе як ландшафти, так і розосереджені в ньому поселення різного типу (в тому числі великі, середні та малі міста, а також села), є результатом взаємодії історичної спадщини і процесів міграції. Облаштування місць проживання сільських жителів багато в чому визначається витоками освоєння територій, яким притаманні не тільки загальні, характерні для багатьох риси але й особливі якості (Ильдарханова, 2014: 231). Схожі міркування можна застосувати і до формування міського простору: він спочатку визначається традиціями і побутом перших переселенців із сільської місцевості.

Вплив навколишнього середовища на людину може бути абсолютно різним. Переїжджаючи із села у велике місто, людина в першу чергу усвідомлює те, що стає частиною нової системи для себе, «міського» життя. Це, можливо, в подальшому вплине на саму людину: вона захоче стати схожою на місцевих жителів і тим самим не виділятися з основної маси людей. Цей факт може позначитися не тільки на зовнішньому вигляді людини: її одязі, зачісці, різних аксесуарах, але і на її поведінці, психології, мові і манерах. А головне – може настати зміна способу мислення як окремої людини, так і суспільства загалом.

У сучасному світі все частіше зустрічається таке явище, що люди втомлюються від міської суєти і швидкого ритму життя. Це веде за собою повернення до «своїх витоків», тобто до переселення з міста в село. Часом, такий процес є вигідним фінансово, адже проживання в селі обходиться набагато дешевше, ніж проживання в місті, більшою мірою завдяки сільському господарству. У розвинених країнах іде так званий процес урбанізації, тобто інтеграції міських форм і умов життя на сільській території, що супроводжується міграцією в село. За оцінкою низки західних учених, сільські території міських регіонів, що розширюються, мають більше спільного з невеликими містами, ніж із сільськими місцевостями, які зникають. Дане явище актуалізує розробку нового міського та сільського поділу і протиставлення не міських і сільських місцевостей, а міських і сільських регіонів, що розвиваються та зникають (Ильдарханова, 2014: 232).

Культурний код міста – це наповнене смислами, ідеями знакове місце або явище для його городян, те, з чим місто асоціюється. У кожного міського жителя і мешканця в сприйнятті міста свій «набір» культурних кодів, які перетинаються з кодами інших людей, створюючи колективний образ міста, а також це «набір» індивідуальних кодів. Погоджуємося з К. Лінчем, що такий груповий образ міста дозволяє нам взаємодіяти з навколишнім середовищем контактувати з іншими людьми. Індивідуальні ж культурні коди пов'язані, в тому числі, і з особливостями діяльності людей – міс-

це навчання, роботи, основне заняття, бажані розваги та форми соціалізації (Линч, 1982).

Протягом усього життя людину оточує предметно-просторове середовище, а її взаємодія з навколишнім середовищем певною мірою опосередкована простором. Внутрішнє віддзеркалення цієї взаємодії втілене у просторових образах, у яких фіксуються і зберігаються базові категорії культури, що визначають людську діяльність. Людина занурена в навколишній культурний простір, що й формує її як особистість. Саме просторові уявлення лежать в основі загальної картини світу. Найбільш яскраве втілення культурний простір знаходить у міському ландшафті, де людина і культура постають як єдине поле взаємозв'язків світу, що оточує.

Створений людиною міський культурний простір отримує самостійне існування. Культурний код міста розкривається через певні символічні смисли, які дають можливість виявити ціннісну систему певної спільноти. Правильно витлумачений текст урбанізованого ландшафту, за твердженням А. Бабаєвої, дозволяє розкрити внутрішню структуру спільноти, зрозуміти «душу» цієї культури (Бабаєва, 2001: 26). «Дух», «душу» культури можна порівняти з вектором, спрямованим у майбутнє, який водночас оберігає цілісність епохи. Людське тіло розчиняється в культурному просторі, вміщує його в собі, узгоджуючи з параметрами світу. Пізнання цього простору відбувається через відчуття. Людина включається в міський культурний простір, пропускає його через свою свідомість, своє серце, сприймає його мову і моделює свій світогляд відповідно до нього.

Висновки

Підсумовуючи викладене, зазначимо, що кожне місто має свою ідентичність, свою семантику, які формувались протягом усього історичного розвитку самого міста. В них сконцентрована вся культура, починаючи з архітектурних пам'яток, театрів, музеїв, тематичних парків, місць дозвілля, і закінчуючи сучасними артмайданчиками, інноваційними витворами мистецтва. У кожного міста є свої традиції, свій герб і навіть свій гімн. Це все створює унікальний код міста, не притаманний ніякому іншому місту. Взаємодія зазначеної системи образів у своїй сукупності призводить до формування образу міста.

Власне, образ міста виступає результатом рефлексії особистостей та спільнот, і задається системою образів-символів, ідеалів і міфів. Отже, місто як просторово-фізичний об'єкт, що реально існує, стає також феноменом духовної культури. Культурний код міста є сукупністю знаків та сенсів матеріальної і духовної діяльності людини, навколишніх характеристик конкретного періоду розвитку культури міста; він носить універсальний характер у тому сенсі, що працює у будь-якому культурному типі та історичному часі, а потім виступає самодостатньою характеристикою для формування і збереження людської культури.

Список літератури

1. Curtis B. That Place Where: Some Thoughts on Memory and the City. The Unknown City [Eds. I. Borden, J.Kerr, A. Pivarol]. Cambridge, L. : The MIT Press, 2002. P. 54-68.
2. Бабаєва А. В. Человек в городском культурном пространстве // Философия XX века: школы и концепции: Научная конференция к 60-летию философского факультета

СПбГУ, 21 ноября 2000 г. Материалы работы секции молодых учёных «Философия и жизнь». Санкт-Петербург: Санкт-Петербургское философское общество, 2001. – С. 26-28.

3. Вирт Л. Урбанизм как образ жизни / Л. Вирт. URL: <http://www.urbanclub.ru/?p=99>

4. Зиммель Г. Большие города и духовная жизнь / Г. Зиммель Москва: Логос, 2002. – № 3-4. – С. 20-48.

5. Ильдарханова Ч. И. Переоткрытие социальной реальности города и села / Ч. И. Ильдарханова. Вестник МГИМО Университета. 2014. – № 6 (39). – С. 228-235.

6. Карповець М. В. Місто як світ людського буття: філософсько-антропологічний аналіз : дис. ... канд. філос. наук : 09.00.04; Київ. нац. ун-т ім. Тараса Шевченка. Київ, 2013. – 224 с.

7. Козловский В. П. Культурно-исторические традиции и мировоззрение личности. Мировоззренческая культура личности (философские проблемы формирования). – Киев: Наукова думка, 1986. – С. 245-292.

8. Кравченко О. І. Вплив інфраструктури на духовну культуру міста в індустріальну епоху: філософський аналіз. Вісник національного авіаційного університету. Серія: Філософія. Культурологія: Збірник наукових праць. Вип. 1(23). – Київ: НАУ, 2016. – С. 104-107.

9. Линч К. Образ города. Москва: Стройиздат, 1982. – 328 с.

10. Мусиездов А.А. Идентичность города: динамика образа Харькова в исторической перспективе. Методология, теория та практика соціологічного аналізу сучасного суспільства. – 2009. – №15. – С. 488-494.

11. Ортега-и-Гассет Х. Восстание масс. Деруганизация искусства. Бесхребетная Испания. Москва: АСТ: СТ Москва, 2008. – 347 с.

12. Платон Федр. URL: <http://psylib.org.ua/books/plato01/21fedr.htm>

13. Сукушина Е. В., Рыкун А. Ю., Погодаев, Н. П. Городское пространство – опыт исследования. Вестник Томского гос. универ. Философия. Социология. Политология. 2014. Вып. 1 (25). – С. 84-98.

14. Тоффлер Э. Третья волна. Москва: ООО «Фирма «Издательство АСТ», 2010. – 331 с.

15. Хайдеггер М. Будувати, проживати, мислити «ї», 1989. №1. URL: <http://www.ji.lviv.ua/n1texts/heid2>.

16. Шютц А. Смысловая структура повседневного мира; пер. с англ. А. Я. Алхасова, Н. Я. Мазлумяновой. Москва: Институт Фонда «Общественное мнение», 2003. – 336 с.

17. Энгельс Ф. Большие города. Энгельс Ф. Положение рабочего класса в Англии. URL: <http://www.urbanclub.ru/?p=202>

References

1. Babaeva, A.V. (2001). Chelovek v gorodskom kulturnom prostranstve [Man in the urban cultural space]. *Filosofia XX veka: shkoly i kontseptsii, Philosophy of the 20th century: schools and concepts*: Scientific Conference (pp. 26-28). SPb.: S.-Peterb. filos. obshch-vo [in Russian].

2. Virt, L. *Urbanizm kak obraz znizni [Urbanism as a way of life]*. Retrieved from <http://www.urbanclub.ru/?p=99> [in Russian].

3. Zimmel, G. (2002). Bolshie goroda i dukhovnaia znizn [Big cities and spiritual life]. *Logos, Logos, 3-4*, 20-48 [in Russian].

4. Ildarkhanova, Ch.I. (2014). Pereotkrytie sotsialnoy realnosti goroda i sela [Rediscovery of the social reality of the city and the countryside]. *Vestnik MGIMO Universiteta, MGIMO University Bulletin, 6(39)*, 228-235 [in Russian].

5. Karpovets, M.V. (2013). Misto yak svit liudskoho buttia: filosofsko-antropologichnyi analiz [Place yak twist lyudskoho buttya: philosophical and anthropo-polonic analysis]. *Candidate's thesis*. Kyiv [in Russian].

6. Kozlovskiy, V.P. (1986). Kulturno-istoricheskie traditsii i mirovozzrenie lichnosti [Cultural and historical traditions and personality worldview]. *Mirovozzrencheskaia kultura lichnosti (filosofskie problemy formirovaniia), World outlook culture of personality (philosophical problems of formation)*. Kiev: Nauk. dumka [in Russian].

7. Kravchenko, O.I. (2016). Vplyv infrastruktury na dukhovnu kulturu mista v industrialnu epokhu: filosofskiy analiz [The influence of infrastructure on the spiritual culture of the city in the industrial age: a philosophical analysis]. *Visnyk Natsionalnoho aviatyinoho universytetu, Bulletin of the National Aviation University, 1(23)*, 104-107 [in Ukrainian].

8. Linch, K. (1982). *Obraz goroda [City image]*. Moscow: Stroyizdat [in Russian].
9. Musiezdov, A.A. (2009). Identichnost goroda: dinamika obraza Kharkova v istoricheskoy perspektive [Identity of the city: dynamics of the image of Kharkov in a historical perspective]. *Metodolohiia, teoriia ta praktyka sotsiologichnoho analizu suchasnoho suspilstva, Methodology, theory and practice of sociological analysis of modern society*, 15, 488-494 [in Russian].
10. Ortega-i-Gasset, Kh. (2008). *Vosstanie mass. Degumanizatsiia iskusstva. Beskhrabetnaia Ispaniia [Revolt of the masses. Dehumanization of art. Spineless Spain]*. Moscow: AST; ST Moskva [in Russian].
11. Fedr. *Dialog Platona [Dialogues of Plato]*. Retrieved from <http://psylib.org.ua/books/plato01/21fedr.htm> [in Russian].
12. Sukhushina, E.V., Rykun, A.Iu., & Pogodaev, N.P. (2014). Gorodskoe prostranstvo - opyt issledovaniia [Urban Space - Exploration Experience]. *Vestnik Tomskogo gosudarstvennogo universiteta, Tomsk State University Bulletin*, 1(25), 84-98 [in Russian].
13. Toffler, E. (2010). *Tretia volna [Third wave]*. Moscow: AST [in Russian].
14. Haidegger, M. (1989). Buduvaty, prozhyvaty, myslyty [Build, live, think]. *Nezaleznyi kulturolohichnyi chasopys "Yi", Independent culturological magazine "I"*, 1. Retrieved from <http://www.ji.lviv.ua/n1texts/heid2> [in Ukrainian].
15. Shiutts, A. (2003). *Smyslovaia struktura povsednevnogo mira [The semantic structure of the everyday world]*. (A.Ia. Alkhasov, N.Ia. Mazlumianova, Trans). Moscow: Obshchestv. mnenie [in Russian].
16. Engels, F. Bolshie goroda [Big cities]. *Polozhenie rabocheho klassa v Anglii, The Situation of the Working Class in England*. Retrieved from <http://www.urban-club.ru/?p=202> [in Russian].
17. Curtis, B. (2002). That Place Where: Some Thoughts on Memory and the City. *The Unknown City*. I. Borden, J. Kerr, A. Pivaro (Eds.). Cambridge: The MIT Press [in Russian].

Кравченко О. И.
ГОРОДСКАЯ ИДЕНТИЧНОСТЬ: КУЛЬТУРНО-ФИЛОСОФСКИЙ АНАЛИЗ

В статье исследуется содержание понятия «городская идентичность» и показано, что его целесообразно использовать для обозначения совокупности культурных смыслов и поведенческих норм, которые горожане признают своими, отождествляя себя с определенным конкретным городом или городским способом бытия как таковым. Подчеркнута необходимость четкого разграничения понятий «городская идентичность» и «идентичность города» и указано, что последнее целесообразно использовать для обозначения совокупности символических и культурных ресурсов, которые формируют его мысленный образ, делая город узнаваемым. Установлено, что идентичность города – это культурно-смысловое ядро, выраженное в конкретно-историческом измерении в культурном коде города.

Ключевые слова: городская идентичность, культурный код города, городское пространство, культура города, культурная среда.

Kravchenko O.
URBAN IDENTITY: CULTURAL-PHILOSOPHICAL ANALYSIS

Introduction. Examining the historical development of the city, we can see that, despite the seemingly all-encompassing nature of the Christian worldview, its social norms and standards are clearly manifested only in the urban environment. **The aim and tasks** are a cultural-philosophical study of the concept of "urban identity" and its relationship with the cultural code of the city. **Research methods.** The article uses cultural and philosophical analysis, the principle of historicism and socio-cultural approach. **Research results.** The city emerges as a unique social space in which an attempt is made to break the organic connection with natural processes, which remained the main feature of rural life, determining the way of thinking and values of the rural population. Unlike the rural man, who in eternal and inseparable connection with nature in his life is guided by customary law, the rules of which are based on the principle of "so it was from age", citizens, separating themselves from the field and nature by an unshakable wall, create a republic, governed not by natural but by social laws. **Discussion.** The formation and historical development of urban space largely determines the cultural values and motives of human behavior in society. However, the heterogeneity of this process suggests the need to study the impact of urban space on the cultural identification of man in modern society. The very process of human perception of any cultural tradition is associated with the definition of the environment and the stages of its formation. **Conclusion.** Summarizing all above, we note that each city has its own identity and semantics, which were formed throughout the historical development of the city itself. They concentrate all culture, from architectural monuments, theaters, museums, theme parks, leisure facilities, and ending with modern art grounds, innovative works of art. Each city has its own traditions, its own coat of arms and even its own anthem. All this creates a unique code of the city, not inherent in any other city. The interaction of this system of images as a whole leads to the formation of the image of the city.

Keywords: urban identity, cultural code of the city, urban space, city culture, cultural environment.